

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH & CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Unit G5 - Veterinary Programmes

SANCO/10827/2012

*Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses*

Survey programme for Bluetongue

Approved* for 2012 by Commission Decision 2011/807/EU

Poland

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

PROGRAM WYKRYWANIA WYSTĘPOWANIA ZAKAŻEŃ WIRUSEM
CHOROBY NIEBIESKIEGO JĘZYKA NA 2012 ROK
(Bluetongue)

1. Identyfikacja Programu

Państwo Członkowskie: **Rzeczpospolita Polska**

Choroba: **Choroba Niebieskiego Języka**

Rok wdrażania: **2012**

Dane kontaktowe: Imię / nazwisko: **lek. wet. Katarzyna Wnuk**
telefon: **+48-22-623-15-29**
fax: **+48-22-623-14-08**
e-mail: [**katarzyna.wnuk@wetgiw.gov.pl**](mailto:katarzyna.wnuk@wetgiw.gov.pl)

Wysłano do Komisji dnia: 28 kwietnia 2011

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

Z uwagi na brak stwierdzanych ognisk choroby niebieskiego języka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dotychczasowe ujemne wyniki uzyskane w programie wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w roku 2010, a także na podstawie biernego nadzoru klinicznego w kierunku choroby niebieskiego języka u zwierząt pochodzących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonego zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1266/2007 z dnia 26 października 2007 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących dyrektywy Rady 2000/75/WE w odniesieniu do kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka (Dz. Urz. UE L 283 z 27.10.2007, str. 37, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1266/2007”, należy uznać, że choroba ta nie występuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej endemicznie. Jednocześnie z uwagi na właściwości wirusa, zachodzące zmiany klimatyczne oraz występowanie choroby w państwach graniczących z Rzeczypospolitą Polską nie należy wykluczać takiego zagrożenia w najbliższej przyszłości.

Wyniki badań bydła, przeprowadzonych w 2010 r. przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Wyniki badań przeprowadzonych w 2010 r. u bydła

Liczba zwierząt podlegających badaniom laboratoryjnym w ramach programu	Wynik badania			
	ELISA		RT-PCR	
	(+)	(-)	(+)	(-)
15 804	85	15 651	0	199

Wyniki badań owiec, przeprowadzonych w 2010 r. przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Wyniki badań przeprowadzonych w 2010 r. u owiec

Liczba zwierząt podlegających badaniom laboratoryjnym w ramach programu	Wynik badania			
	ELISA		RT-PCR	
	(+)	(-)	(+)	(-)
13 537	313	12 983	0	599

Program stanowi, że w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego (serologicznego), lekarz weterynarii pobiera próbki od zwierząt, u których stwierdzono obecność przeciwciał przeciwko wirusowi choroby niebieskiego języka i przesyła je do badań laboratoryjnych (wirusologicznych-testem PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa. Niemniej jednak w 2010 roku przeprowadzono więcej badań laboratoryjnych (wirusologicznych-testem PCR), niż zakładał program. Zaistniała sytuacja jest wynikiem przeprowadzenia dodatkowych badań laboratoryjnych (wirusologicznych-testem PCR) w niektórych powiatach u wszystkich sztuk zwierząt znajdujących się w stadzie, w związku z uzyskaniem wyniku dodatniego w badaniu laboratoryjnym (serologicznym-testem ELISA), u kilku sztuk pochodzących z takiego stada.

Od dnia wejścia w życie rozporządzenia nr 1266/2007, tj. od dnia 1 listopada 2007 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostały wprowadzone z państw członkowskich Unii Europejskiej liczne sztuki bydła, u których wykryto przeciwciała dla wirusa choroby niebieskiego języka oraz materiał genetyczny wirusa tej choroby. Wszystkie sztuki bydła, u których potwierdzono w badaniach wirusologicznych metodą RT-PCR obecność materiału genetycznego wirusa, zostały zabite.

W związku z przypadkami występowania w państwach sąsiednich, w pobliżu zachodniej i południowej granicy Rzeczypospolitej Polskiej w poprzednich latach choroby wywołanej przez serotyp BTV-8 oraz ze względu na wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bydła, u którego uzyskano dodatni wynik badania serologicznego oraz wirusologicznego w kierunku choroby niebieskiego języka, należy uznać, że istnieje pewne zagrożenie pojawienia się choroby w na obszarach kraju, na które zostało wprowadzone bydło przywiezione w ramach handlu wewnątrzspółnotowego.

W dniu 16 maja 2008 r. Rzeczpospolita Polska wprowadziła, zgodnie z art. 9a rozporządzenia nr 1266/2007, warunki przejściowe dla zwierząt objętych zwolnieniem przewidzianym w art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia. Komisja Europejska stoi na stanowisku, że warunki przejściowe powinny być stosowane jedynie w przypadku uzasadnionego ryzyka przeniesienia choroby. Stąd też, zgodnie z tymi warunkami przejściowymi, bydło wprowadzane z państw członkowskich Unii Europejskiej, w których choroba występuje powszechnie, musi być przed wysyłką na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zaszczepione lub poddane dwóm badaniom serologicznym w celu wykrycia przeciwciał, w których uzyskano dodatni wynik.

W dniu 1 czerwca 2010 r. zniesione zostały strefy zamknięte, w których znajdowały się niektóre powiaty położone w województwach: dolnośląskim, lubuskim, opolskim i zachodniopomorskim. Wyznaczenie stref zamkniętych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynikało z wystąpienia ognisk choroby niebieskiego języka na terytorium Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Czeskiej.

3. Opis programu

3.1. Cel programu

Obowiązek realizacji programu wynika z art. 4 rozporządzenia nr 1266/2007. Jest on prowadzony na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program obejmuje co najmniej bierny nadzór kliniczny i aktywny nadzór laboratoryjny.

Bierny nadzór kliniczny realizowany jest poprzez zgłaszanie powiatowemu lekarzowi weterynarii wszelkich podejrzeń wystąpienia choroby zakaźnej oraz każdego przypadku padnięcia bydła, owiec lub kóz zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.). Corocznie prowadzone są również szkolenia dla lekarzy weterynarii będących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, w zakresie postępowania przy zwalczaniu i wykrywaniu choroby niebieskiego języka, natomiast dla lekarzy weterynarii nie będących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, szkolenia w tym zakresie w miarę potrzeby prowadzone są na poziomie powiatowych inspektoratów weterynarii. Prowadzone są również kampanie uświadamiające dla posiadaczy zwierząt, mające na celu umożliwienie, szczególnie w sezonie największej aktywności nosicieli, rozpoznania objawów klinicznych choroby niebieskiego języka. Ponadto, na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii utworzona została zakładka „Choroba niebieskiego języka”, w której umieszczone są dodatkowe materiały szkoleniowe dotyczące rozpoznawania choroby niebieskiego języka, w tym ulotka informacyjna opisująca objawy, jak również zdjęcia przedstawiające kliniczny obraz choroby.

Badania laboratoryjne (serologiczne i wirusologiczne), prowadzone będą zgodnie z ust. 2.2.2 załącznika I do rozporządzenia nr 1266/2007.

Program badań ma na celu:

- 1) stwierdzenie wystąpienia określonego serotypu wirusa (BTV-8) lub wykrycie wprowadzenia innych serotypów;
- 2) wykrycie dowodów przenoszenia wirusa z obszarów, gdzie wirus występuje poprzez losowe badania laboratoryjne (serologiczne) prowadzone na terytorium całego kraju.

Badania laboratoryjne (serologiczne) zostały zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić wykrycie serokonwersji z 95 % prawdopodobieństwem, przy założeniu, że odsetek seroreagentów w populacji gatunków podatnych na zakażenie na obszarze danego powiatu wynosi 20 %.

Badane będą bydło i owce w wieku powyżej 3 miesięcy. Za bydło uważa się zwierzęta z gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*) i bawoły (*Bubalus bubalus*). Dzikie zwierzęta żyjące na wolności oraz zwierzęta w ogrodach zoologicznych nie będą badane.

Powiatowy lekarz weterynarii na podstawie analizy ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem warunków środowiskowych sprzyjających występowaniu muchówek z rodzaju *Culicoides* (tereny podmokłe, bliskość zbiorników wodnych) określa, w jakich stadach będą pobierane próbki do badań laboratoryjnych.

Przyjmuje się, że na potrzeby programu geograficzną jednostką odniesienia jest powiat jako jednostka administracyjna.

W związku z tym, że choroba niebieskiego języka dotychczas nie była notowana u sztuk rodzimych na terytorium Polski, a wyniki serologicznych badań monitoringowych prowadzonych w poprzednich latach były ujemne, co potwierdza brak krążenia wirusa choroby niebieskiego języka w populacji zwierząt wrażliwych na tę chorobę, w programie wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka na 2012 rok, w stosunku do lat ubiegłych, zmniejszeniu ulegnie częstotliwość badań, ograniczona do dwóch akcji pobierania próbek w okresie największej aktywności nosicieli choroby.

Badania laboratoryjne (serologiczne) będą przeprowadzone dwukrotnie, w okresie największej aktywności wektora choroby - muchówek z rodzaju *Culicoides*, tj. od dnia 1 maja do dnia 15 września 2012 r. Pierwsze pobieranie próbek odbędzie się w miesiącach maj-czerwiec, drugie w miesiącach sierpień-wrzesień. Pobrane próbki będą badane techniką immunoenzymatyczną ELISA.

W przypadku uzyskania dodatniego lub wątpliwego wyniku w badaniu laboratoryjnym (serologicznym) od zwierząt, u których wykryto przeciwciała przeciwko wirusowi, zostaną ponownie pobrane próbki krwi do badań laboratoryjnych (wirusologicznych-test PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa choroby niebieskiego języka.

Przy realizacji programu będą uwzględniane wyniki badań bydła oraz owiec utrzymywanego w stadach, do których wprowadzono zwierzęta w ramach handlu wewnątrzspółnotowego, wykonane w ramach zadania „Ocena występowania choroby niebieskiego języka na terenie kraju” realizowanego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, wchodzącego w skład programu wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”.

3.2. Przewidywane korzyści wynikające z wprowadzenia programu

Dzięki wprowadzeniu programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie można uzyskać i analizować informacje dotyczące sytuacji epidemiologicznej na terenie kraju.

Jeżeli zostaną stwierdzone przypadki wystąpienia choroby na terytorium kraju, badania laboratoryjne prowadzone w ramach programu pozwolą na ich wczesne wykrycie, co umożliwi niezwłoczne zastosowanie środków administracyjnych w celu likwidacji ognisk choroby. Pozwoli to na ograniczenie strat wynikających ze zmniejszenia produkcji zwierzęcej

oraz strat związanych z wykonaniem nakazów i zakazów administracyjnych nałożonych przy zwalczaniu choroby niebieskiego języka (np. nakaz zabicia zwierząt, ograniczenia w przemieszczaniu zwierząt), ponoszonych przez hodowców i producentów bydła i owiec lub podmioty zajmujące się obrotem zwierzętami.

3.3. Przewidywana liczba próbek do badań

Zgodnie z informacjami przesłanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa liczba stad, w których są utrzymywane bydło i owce oraz pogłowie zwierząt, na dzień 31 grudnia 2010 r. (raport z dnia 24 stycznia 2011 r.), przedstawia się następująco:

Liczba stad bydła: 643 741

Liczba zwierząt: 6 067 488

Przewidywana liczba próbek do badań (dwukrotne badanie)

$5\,223 \times 2 = 10\,446$

Liczba stad owiec: 7 874

Liczba zwierząt: 232 459

Przewidywana liczba próbek do badań (dwukrotne badanie)

$4\,493 \times 2 = 8\,986$

Liczba próbek, które należy pobrać do badań laboratoryjnych (serologicznych) podczas każdego z dwóch próbkobrań, została obliczona według programu kalkulacyjnego WIN EPISCOPE 2.0: *improved epidemiological software for veterinary medicine. Veterinary Record (2001)* i wynosi, łącznie dla bydła i owiec, 9 716 próbek.

Szczegółowe dane dotyczące liczby pobieranych próbek w poszczególnych powiatach zawiera tabela 3. odnosząca się do bydła oraz tabela 4. odnosząca się do owiec.

Tabela 3. Liczba próbek do pobrania w każdym z dwóch próbkobrań w stadach bydła

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
dolnośląskie	bolesławiecki	1 979	14	402
dolnośląskie	dzierżoniowski	3 104	14	
dolnośląskie	gólgowski	3 558	14	
dolnośląskie	górowski	7 956	14	
dolnośląskie	jaworski	3 730	14	
dolnośląskie	Jelenia Góra	399	14	
dolnośląskie	jeleniogórski	3 880	14	
dolnośląskie	kamiennogórski	4 632	14	
dolnośląskie	kłodzki	8 388	14	
dolnośląskie	Legnica	15	10	
dolnośląskie	legnicki	4 991	14	
dolnośląskie	lubański	2 943	14	
dolnośląskie	lubiński	1 307	14	
dolnośląskie	lwówecki	5 416	14	
dolnośląskie	milicki	5 263	14	
dolnośląskie	oleśnicki	7 091	14	
dolnośląskie	oławski	869	14	
dolnośląskie	połkowicki	2 723	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
dolnośląskie	strzeliński	3 605	14	
dolnośląskie	średzki	2 736	14	
dolnośląskie	świdnicki	5 247	14	
dolnośląskie	trzebnicki	7 267	14	
dolnośląskie	wałbrzyski	4 763	14	
dolnośląskie	wołowski	3 063	14	
dolnośląskie	Wrocław	391	14	
dolnośląskie	wrocławski	1 961	14	
dolnośląskie	ząbkowicki	6 174	14	
dolnośląskie	zgorzelecki	1 453	14	
dolnośląskie	złotoryjski	3 501	14	
RAZEM		108 405	402	
kujawsko-pomorskie	aleksandrowski	16 265	14	
kujawsko-pomorskie	brodnicki	34 998	14	
kujawsko-pomorskie	bydgoski	13 919	14	
kujawsko-pomorskie	Bydgoszcz	62	13	
kujawsko-pomorskie	chełmiński	11 922	14	
kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński	22 178	14	
kujawsko-pomorskie	Grudziądz	135	13	
kujawsko-pomorskie	grudziądzki	15 800	14	
kujawsko-pomorskie	inowrocławski	30 197	14	
kujawsko-pomorskie	lipnowski	31 631	14	
kujawsko-pomorskie	mogileński	15 709	14	
kujawsko-pomorskie	nakielski	29 433	14	
kujawsko-pomorskie	radziejowski	34 903	14	
kujawsko-pomorskie	rypiński	31 061	14	
kujawsko-pomorskie	sępoleński	16 615	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
kujawsko-pomorskie	świecki	19 113	14	
kujawsko-pomorskie	Toruń	123	13	
kujawsko-pomorskie	toruński	26 585	14	
kujawsko-pomorskie	tucholski	15 070	14	
kujawsko-pomorskie	wąbrzeski	15 528	14	
kujawsko-pomorskie	Włocławek	68	13	
kujawsko-pomorskie	włocławski	33 397	14	
kujawsko-pomorskie	żniński	24 553	14	
RAZEM		439 265	318	
lubelskie	białski	44 975	14	329
lubelskie	Biała Podlaska	126	13	
lubelskie	biłgorajski	15 449	14	
lubelskie	Chełm	15	10	
lubelskie	chełmski	19 825	14	
lubelskie	hrubieszowski	22 074	14	
lubelskie	janowski	11 828	14	
lubelskie	krasnostawski	15 209	14	
lubelskie	kraśnicki	11 393	14	
lubelskie	lubartowski	21 813	14	
lubelskie	lubelski	31 082	14	
lubelskie	Lublin	392	14	
lubelskie	łęczyński	8 120	14	
lubelskie	lukowski	53 361	14	
lubelskie	opolski	3 109	14	
lubelskie	parczewski	13 118	14	
lubelskie	puławski	9 137	14	
lubelskie	radzyński	25 506	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
lubelskie	rycki	17 202	14	
lubelskie	świdnicki	5 638	14	
lubelskie	tomaszowski	15 365	14	
lubelskie	włodawski	15 064	14	
lubelskie	zamojski	28 358	14	
lubelskie	Zamość	49	12	
RAZEM		388 208	329	
lubuskie	gorzowski	9 932	14	192
lubuskie	Gorzów Wielkopolski	296	14	
lubuskie	krośnieński	3 906	14	
lubuskie	międzyrzecki	5 051	14	
lubuskie	nowosolski	2 184	14	
lubuskie	słubicki	3 896	14	
lubuskie	strzelecko-drezdenecki	7 185	14	
lubuskie	sulęciński	8 224	14	
lubuskie	świebodziński	4 057	14	
lubuskie	wschowski	9 861	14	
lubuskie	Zielona Góra	18	10	
lubuskie	zielonogórski	9 605	14	
lubuskie	żagański	3 063	14	
lubuskie	żarski	6 720	14	
RAZEM		73 998	192	
łódzkie	bełchatowski	11 900	14	335
łódzkie	brzeziński	5 465	14	
łódzkie	kutnowski	36 509	14	
łódzkie	łaski	14 383	14	
łódzkie	łęczycki	37 483	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
łódzkie	łowicki	66 510	14	
łódzkie	łódzki wschodni	6 763	14	
łódzkie	Łódź	1 327	14	
łódzkie	opoczyński	21 720	14	
łódzkie	pabianicki	9 940	14	
łódzkie	pajęczański	11 257	14	
łódzkie	piotrkowski	26 240	14	
łódzkie	Piotrków Trybunalski	503	14	
łódzkie	podębicki	33 865	14	
łódzkie	radomszczański	21 155	14	
łódzkie	rawski	7 111	14	
łódzkie	sieradzki	53 882	14	
łódzkie	Skierniewice	94	13	
łódzkie	skierniewicki	16 679	14	
łódzkie	tomaszowski	22 838	14	
łódzkie	wieluński	13 770	14	
łódzkie	wieruszowski	7 930	14	
łódzkie	zduńskowolski	5 861	14	
łódzkie	zgierski	26 236	14	
RAZEM		459 421	335	
małopolskie	bocheński	8 386	14	
małopolskie	brzeski	7 809	14	
małopolskie	chrzanowski	434	14	
małopolskie	dąbrowski	8 386	14	
małopolskie	gorlicki	15 885	14	
małopolskie	krakowski	11 391	14	
małopolskie	Kraków	528	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
małopolskie	limanowski	21 751	14	
małopolskie	miechowski	15 697	14	
małopolskie	myślenicki	7 102	14	
małopolskie	nowosądecki	27 181	14	
małopolskie	nowotarski	34 950	14	
małopolskie	Nowy Sącz	479	14	
małopolskie	olkuski	6 396	14	
małopolskie	oświęcimski	2 590	14	
małopolskie	proszowicki	5 206	14	
małopolskie	suski	4 437	14	
małopolskie	tarnowski	18 652	14	
małopolskie	Tarnów	199	14	
małopolskie	tatrzański	7 111	14	
małopolskie	wadowicki	6 805	14	
małopolskie	wielicki	4 962	14	
RAZEM		216 337	308	
mazowieckie	białobrzeski	10 143	14	
mazowieckie	ciechanowski	42 040	14	
mazowieckie	garwoliński	33 516	14	
mazowieckie	gostyniński	15 263	14	
mazowieckie	grodziski	4 360	14	
mazowieckie	grójecki	6 317	14	
mazowieckie	kozienicki	10 627	14	
mazowieckie	legionowski	1 558	14	
mazowieckie	lipski	11 880	14	
mazowieckie	łosicki	20 665	14	
mazowieckie	makowski	52 298	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
mazowieckie	miński	30 757	14	
mazowieckie	mławski	65 040	14	
mazowieckie	nowodworski	6 611	14	
mazowieckie	ostrołęcki	129 956	14	
mazowieckie	Ostrołęka	201	14	
mazowieckie	ostrowski	70 419	14	
mazowieckie	otwocki	4 892	14	
mazowieckie	piaseczyński	3 431	14	
mazowieckie	Płock	427	14	
mazowieckie	płocki	57 384	14	
mazowieckie	płoński	46 636	14	
mazowieckie	pruszkowski	896	14	
mazowieckie	przasnyski	69 290	14	
mazowieckie	przysuski	13 266	14	
mazowieckie	pułtuski	31 946	14	
mazowieckie	Radom	501	14	
mazowieckie	radomski	30 163	14	
mazowieckie	Siedlce	28	11	
mazowieckie	siedlecki	60 564	14	
mazowieckie	sierpecki	45 340	14	
mazowieckie	sochaczewski	13 079	14	
mazowieckie	sokołowski	52 358	14	
mazowieckie	sztydlowiecki	4 211	14	
mazowieckie	Warszawa	98	13	
mazowieckie	warszawski zachodni	3 385	14	
mazowieckie	węgrowski	41 860	14	
mazowieckie	wołomiński	15 893	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
mazowieckie	wyszkowski	21 849	14	
mazowieckie	zwoleński	14 345	14	
mazowieckie	żuromiński	48 923	14	
mazowieckie	żyrardowski	4 707	14	
RAZEM		1 097 123	584	
opolskie	brzeski	4 453	14	168
opolskie	głubczycki	14 180	14	
opolskie	kędzierzyńsko-kozielski	10 782	14	
opolskie	kluczborski	10 832	14	
opolskie	krapkowicki	6 109	14	
opolskie	namysłowski	4 421	14	
opolskie	nyski	9 473	14	
opolskie	oleski	16 033	14	
opolskie	Opole	1 073	14	
opolskie	opolski	11 291	14	
opolskie	prudnicki	13 969	14	
opolskie	strzelecki	14 297	14	
RAZEM		116 913	168	
podkarpackie	bieszczadzki	3 392	14	346
podkarpackie	brzozowski	4 278	14	
podkarpackie	dębicki	8 954	14	
podkarpackie	jarosławski	6 905	14	
podkarpackie	jasielski	6 436	14	
podkarpackie	kolbuszowski	6 759	14	
podkarpackie	Krosno	59	12	
podkarpackie	krośnieński	5 936	14	
podkarpackie	leski	1 577	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie	
podkarpackie	leżajski	4 692	14		
podkarpackie	lubaczowski	7 440	14		
podkarpackie	łańcucki	3 379	14		
podkarpackie	mielecki	7 775	14		
podkarpackie	niżański	4 060	14		
podkarpackie	przemyski	5 437	14		
podkarpackie	Przemyśl	58	12		
podkarpackie	przeworski	7 683	14		
podkarpackie	ropczycko-sędziszowski	7 580	14		
podkarpackie	rzeszowski	9 994	14		
podkarpackie	Rzeszów	243	14		
podkarpackie	sanocki	9 505	14		
podkarpackie	stalowowolski	2 156	14		
podkarpackie	strzyżowski	3 748	14		
podkarpackie	Tarnobrzeg	250	14		
podkarpackie	tarnobrzesci	3 085	14		
RAZEM		121 381	346		
podlaskie	augustowski	59 299	14		237
podlaskie	białostocki	70 225	14		
podlaskie	Białystok	91	13		
podlaskie	bielski	54 892	14		
podlaskie	grajewski	60 241	14		
podlaskie	hajnowski	13 343	14		
podlaskie	kolneński	73 064	14		
podlaskie	Łomża	326	14		
podlaskie	łomżyński	88 807	14		
podlaskie	moniecki	56 214	14		

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
podlaskie	sejneński	31 034	14	
podlaskie	siemiatycki	46 327	14	
podlaskie	sokólski	67 027	14	
podlaskie	suwalski	61 808	14	
podlaskie	Suwałki	355	14	
podlaskie	wysokomazowiecki	123 286	14	
podlaskie	zambrowski	52 545	14	
RAZEM		858 884	237	
pomorskie	bytowski	14 585	14	263
pomorskie	chojnicki	22 452	14	
pomorskie	człuchowski	3 516	14	
pomorskie	Gdańsk	456	14	
pomorskie	gdański	6 211	14	
pomorskie	Gdynia	249	14	
pomorskie	kartuski	21 969	14	
pomorskie	kościerski	19 319	14	
pomorskie	kwidzyński	10 271	14	
pomorskie	łęborski	7 130	14	
pomorskie	malborski	7 245	14	
pomorskie	nowodworski	8 254	14	
pomorskie	pucki	8 158	14	
pomorskie	Słupsk	21	11	
pomorskie	słupski	10 862	14	
pomorskie	starogardzki	13 176	14	
pomorskie	sztumski	14 934	14	
pomorskie	tczewski	9 458	14	
pomorskie	wejherowski	12 791	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
RAZEM		191 057	263	
śląskie	będziński	3 202	14	472
śląskie	bielski	4 885	14	
śląskie	Bielsko-Biała	308	14	
śląskie	bieruńsko-lędziński	1 808	14	
śląskie	Bytom	37	12	
śląskie	Chorzów	13	9	
śląskie	cieszyński	10 967	14	
śląskie	Częstochowa	408	14	
śląskie	częstochowski	15 974	14	
śląskie	Dąbrowa Górnicza	287	14	
śląskie	Gliwice	543	14	
śląskie	gliwicki	6 177	14	
śląskie	Jastrzębie-Zdrój	570	14	
śląskie	Jaworzno	66	13	
śląskie	Katowice	111	13	
śląskie	kłobucki	6 853	14	
śląskie	lubliniecki	9 310	14	
śląskie	mikołowski	3 030	14	
śląskie	Mysłowice	324	14	
śląskie	myszkowski	6 301	14	
śląskie	Piekary Śląskie	34	12	
śląskie	pszczyński	5 666	14	
śląskie	raciborski	12 782	14	
śląskie	Ruda Śląska	57	12	
śląskie	rybnicki	881	14	
śląskie	Rybnik	242	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
śląskie	Siemianowice Śląskie	26	11	
śląskie	Sosnowiec	31	12	
śląskie	Świętochłowice	1	1	
śląskie	tarnogórski	3 301	14	
śląskie	Tychy	855	14	
śląskie	wodziszawski	1 643	14	
śląskie	Zabrze	102	13	
śląskie	zawierciański	26 218	14	
śląskie	Żory	353	14	
śląskie	żywiecki	4 310	14	
RAZEM		127 676	472	
świętokrzyskie	buski	19 863	14	196
świętokrzyskie	jędrzejowski	28 425	14	
świętokrzyskie	kazimierski	10 615	14	
świętokrzyskie	Kielce	308	14	
świętokrzyskie	kielecki	37 912	14	
świętokrzyskie	konecki	11 880	14	
świętokrzyskie	opatowski	23 896	14	
świętokrzyskie	ostrowiecki	9 539	14	
świętokrzyskie	pińczowski	11 613	14	
świętokrzyskie	sandomierski	4 909	14	
świętokrzyskie	skarżyski	994	14	
świętokrzyskie	starachowicki	7 282	14	
świętokrzyskie	staszowski	11 018	14	
świętokrzyskie	włoszczowski	17 948	14	
RAZEM		196 202	196	
warmińsko-mazurskie	bartoszycki	20 474	14	293

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie	
warmińsko-mazurskie	braniewski	16 288	14		
warmińsko-mazurskie	działdowski	23 847	14		
warmińsko-mazurskie	Elbląg	259	14		
warmińsko-mazurskie	elbląski	32 424	14		
warmińsko-mazurskie	etcki	28 346	14		
warmińsko-mazurskie	giżycki	21 328	14		
warmińsko-mazurskie	gołdapski	13 828	14		
warmińsko-mazurskie	iławski	26 886	14		
warmińsko-mazurskie	kętrzyński	19 330	14		
warmińsko-mazurskie	lidzbarski	21 622	14		
warmińsko-mazurskie	mragowski	26 724	14		
warmińsko-mazurskie	niedzicki	15 345	14		
warmińsko-mazurskie	nowomiejski	14 846	14		
warmińsko-mazurskie	olecki	20 944	14		
warmińsko-mazurskie	Olsztyn	131	13		
warmińsko-mazurskie	olsztyński	33 176	14		
warmińsko-mazurskie	ostródzki	23 923	14		
warmińsko-mazurskie	piski	30 359	14		
warmińsko-mazurskie	szczycieński	35 853	14		
warmińsko-mazurskie	węgorzewski	11 563	14		
RAZEM		437 496	293		
wielkopolskie	chodzieski	9 319	14		490
wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki	25 223	14		
wielkopolskie	gnieźnieński	30 193	14		
wielkopolskie	gostyński	57 919	14		
wielkopolskie	grodziski	21 768	14		
wielkopolskie	jarociński	20 808	14		

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
wielkopolskie	kaliski	33 629	14	
wielkopolskie	Kalisz	367	14	
wielkopolskie	kępiński	12 796	14	
wielkopolskie	kolski	46 763	14	
wielkopolskie	Konin	462	14	
wielkopolskie	koniński	47 226	14	
wielkopolskie	kościański	39 745	14	
wielkopolskie	krotoszyński	49 821	14	
wielkopolskie	leszczyński	27 189	14	
wielkopolskie	Leszno	328	14	
wielkopolskie	międzychodzki	6 500	14	
wielkopolskie	nowotomyski	13 090	14	
wielkopolskie	obornicki	11 584	14	
wielkopolskie	ostrowski	34 505	14	
wielkopolskie	ostrzeszowski	22 185	14	
wielkopolskie	pilski	31 081	14	
wielkopolskie	pleszewski	17 309	14	
wielkopolskie	Poznań	827	14	
wielkopolskie	poznański	24 563	14	
wielkopolskie	rawicki	36 755	14	
wielkopolskie	słupecki	19 007	14	
wielkopolskie	szamotulski	16 513	14	
wielkopolskie	średzki	15 177	14	
wielkopolskie	śremski	18 058	14	
wielkopolskie	turecki	30 107	14	
wielkopolskie	wągrowiecki	19 171	14	
wielkopolskie	wolsztyński	18 538	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
wielkopolskie	wrzesiński	17 908	14	
wielkopolskie	złotowski	14 404	14	
RAZEM		790 838	490	
zachodniopomorskie	białogardzki	3 363	14	290
zachodniopomorskie	choszczeński	5 747	14	
zachodniopomorskie	drawski	3 912	14	
zachodniopomorskie	goleniowski	7 105	14	
zachodniopomorskie	gryficki	7 138	14	
zachodniopomorskie	gryfiński	4 655	14	
zachodniopomorskie	kamieński	7 482	14	
zachodniopomorskie	kołobrzeski	4 225	14	
zachodniopomorskie	Koszalin	57	12	
zachodniopomorskie	koszaliński	8 829	14	
zachodniopomorskie	łobeski	2 364	14	
zachodniopomorskie	myśliborski	3 221	14	
zachodniopomorskie	policki	1 380	14	
zachodniopomorskie	pyrzycki	3 733	14	
zachodniopomorskie	sławieński	6 736	14	
zachodniopomorskie	stargardzki	12 568	14	
zachodniopomorskie	Szczecin	105	13	
zachodniopomorskie	szczecinecki	6 424	14	
zachodniopomorskie	świdwiński	6 684	14	
zachodniopomorskie	Świnoujście	127	13	
zachodniopomorskie	walecki	1 169	14	
RAZEM		97 024	290	
WSZYSTKIE WOJEWÓDZTWA		5 720 228	5 223	5223

Tabela 4. Liczba próbek do pobrania w każdym z dwóch próbkobrań w stadach owiec

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
dolnośląskie	bolesławiecki	184	14	364
dolnośląskie	dzierżoniowski	319	14	
dolnośląskie	gólgowski	182	14	
dolnośląskie	górowski	15	10	
dolnośląskie	jaworski	727	14	
dolnośląskie	Jelenia Góra	8	8	
dolnośląskie	jeleniogórski	657	14	
dolnośląskie	kamiennogórski	842	14	
dolnośląskie	kłodzki	1 589	14	
dolnośląskie	legnicki	134	13	
dolnośląskie	lubański	24	11	
dolnośląskie	lubiński	234	14	
dolnośląskie	lwówecki	707	14	
dolnośląskie	milicki	69	13	
dolnośląskie	oleśnicki	288	14	
dolnośląskie	oławski	38	12	
dolnośląskie	polkowicki	341	14	
dolnośląskie	strzeliński	7	7	
dolnośląskie	średzki	373	14	
dolnośląskie	świdnicki	1 589	14	
dolnośląskie	trzebnicki	83	13	
dolnośląskie	wałbrzyski	255	14	
dolnośląskie	wołowski	433	14	
dolnośląskie	Wrocław	590	14	
dolnośląskie	wrocławski	25	11	
dolnośląskie	ząbkowicki	778	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
dolnośląskie	zgorzelecki	222	14	
dolnośląskie	złotoryjski	802	14	
RAZEM		11 515	364	
kujawsko-pomorskie	aleksandrowski	376	14	243
kujawsko-pomorskie	brodnicki	322	14	
kujawsko-pomorskie	bydgoski	896	14	
kujawsko-pomorskie	Bydgoszcz	9	9	
kujawsko-pomorskie	chełmiński	511	14	
kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński	830	14	
kujawsko-pomorskie	grudziądzki	18	10	
kujawsko-pomorskie	inowrocławski	1 828	14	
kujawsko-pomorskie	lipnowski	670	14	
kujawsko-pomorskie	mogileński	238	14	
kujawsko-pomorskie	nakielski	4 667	14	
kujawsko-pomorskie	radziejowski	505	14	
kujawsko-pomorskie	sępoleński	302	14	
kujawsko-pomorskie	świecki	616	14	
kujawsko-pomorskie	toruński	317	14	
kujawsko-pomorskie	wąbrzeski	375	14	
kujawsko-pomorskie	włocławski	485	14	
kujawsko-pomorskie	żniński	1 052	14	
RAZEM		14 017	243	
lubelskie	bialski	4 183	14	285
lubelskie	Biała Podlaska	20	10	
lubelskie	biłgorajski	240	14	
lubelskie	chełmski	1 086	14	
lubelskie	hrubieszowski	113	13	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie	
lubelskie	janowski	41	12		
lubelskie	krasnostawski	592	14		
lubelskie	kraśnicki	251	14		
lubelskie	lubartowski	197	14		
lubelskie	lubelski	206	14		
lubelskie	łęczyński	209	14		
lubelskie	łukowski	184	14		
lubelskie	opolski	131	13		
lubelskie	parczewski	578	14		
lubelskie	puławski	494	14		
lubelskie	radzyński	2 554	14		
lubelskie	rycki	285	14		
lubelskie	świdnicki	293	14		
lubelskie	tomaszowski	90	13		
lubelskie	włodawski	2 281	14		
lubelskie	zamojski	592	14		
RAZEM		14 620	285		
lubuskie	gorzowski	140	13		162
lubuskie	krośnieński	306	14		
lubuskie	międzyrzecki	694	14		
lubuskie	nowosolski	145	13		
lubuskie	słubicki	394	14		
lubuskie	strzelecko-drezdenecki	110	13		
lubuskie	sulęciński	101	13		
lubuskie	świebodziński	639	14		
lubuskie	wschowski	109	13		
lubuskie	zielonogórski	206	14		

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
lubuskie	żagański	69	13	
lubuskie	żarski	1 711	14	
RAZEM		4 624	162	
łódzkie	bełchatowski	670	14	317
łódzkie	brzeziński	224	14	
łódzkie	kutnowski	157	13	
łódzkie	łaski	1 900	14	
łódzkie	łęczycki	132	13	
łódzkie	łowicki	170	14	
łódzkie	łódzki wschodni	557	14	
łódzkie	Łódź	60	13	
łódzkie	opoczyński	1 122	14	
łódzkie	pabianicki	214	14	
łódzkie	pajęczański	841	14	
łódzkie	piotrkowski	684	14	
łódzkie	Piotrków Trybunalski	25	11	
łódzkie	podębicki	741	14	
łódzkie	radomszczański	1 525	14	
łódzkie	rawski	653	14	
łódzkie	sieradzki	929	14	
łódzkie	Skierniewice	3	3	
łódzkie	skierniewicki	1 513	14	
łódzkie	tomaszowski	1 133	14	
łódzkie	wieluński	1 311	14	
łódzkie	wieruszowski	82	13	
łódzkie	zduńskowolski	154	13	
łódzkie	zgierski	250	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
RAZEM		15 050	317	
małopolskie	bocheński	220	14	274
małopolskie	brzeski	238	14	
małopolskie	chrzanowski	12	9	
małopolskie	dąbrowski	45	12	
małopolskie	gorlicki	1 615	14	
małopolskie	krakowski	640	14	
małopolskie	Kraków	213	14	
małopolskie	limanowski	4 292	14	
małopolskie	miechowski	173	14	
małopolskie	myślenicki	538	14	
małopolskie	nowosądecki	3 997	14	
małopolskie	nowotarski	26 104	14	
małopolskie	Nowy Sącz	5	5	
małopolskie	olkuski	161	14	
małopolskie	oświęcimski	28	11	
małopolskie	proszowicki	25	11	
małopolskie	suski	228	14	
małopolskie	tarnowski	525	14	
małopolskie	Tarnów	2	2	
małopolskie	tatrzański	19 750	14	
małopolskie	wadowicki	251	14	
małopolskie	wielicki	200	14	
RAZEM		59 262	274	
mazowieckie	białobrzeski	53	12	491
mazowieckie	ciechanowski	243	14	
mazowieckie	garwoliński	852	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
mazowieckie	gostyniński	95	13	
mazowieckie	grodziski	39	12	
mazowieckie	grójecki	483	14	
mazowieckie	kozienicki	120	13	
mazowieckie	legionowski	68	13	
mazowieckie	lipski	42	12	
mazowieckie	łosicki	574	14	
mazowieckie	makowski	262	14	
mazowieckie	miński	394	14	
mazowieckie	mławski	17	10	
mazowieckie	nowodworski	51	12	
mazowieckie	ostrołęcki	88	13	
mazowieckie	Ostrołęka	6	6	
mazowieckie	ostrowski	36	12	
mazowieckie	otwocki	95	13	
mazowieckie	piaseczyński	269	14	
mazowieckie	Płock	1	1	
mazowieckie	płocki	937	14	
mazowieckie	płoński	190	14	
mazowieckie	pruszkowski	14	9	
mazowieckie	przasnyski	163	14	
mazowieckie	przysuski	474	14	
mazowieckie	pułtuski	76	13	
mazowieckie	radomski	275	14	
mazowieckie	siedlecki	756	14	
mazowieckie	sierpecki	8	8	
mazowieckie	sochaczewski	159	13	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
mazowieckie	sokołowski	140	13	
mazowieckie	sztybołowski	43	12	
mazowieckie	Warszawa	1 439	14	
mazowieckie	warszawski zachodni	38	12	
mazowieckie	węgrowski	290	14	
mazowieckie	wołomiński	47	12	
mazowieckie	wyszkowski	69	13	
mazowieckie	zwoleński	19	10	
mazowieckie	żuromiński	52	12	
mazowieckie	żyrardowski	54	12	
RAZEM		9 031	491	
opolskie	brzeski	59	12	155
opolskie	głubczycki	71	13	
opolskie	kędzierzyński-kozielski	93	13	
opolskie	kluczborski	327	14	
opolskie	krapkowicki	14	9	
opolskie	namysłowski	107	13	
opolskie	nyski	724	14	
opolskie	oleski	335	14	
opolskie	Opole	213	14	
opolskie	opolski	192	14	
opolskie	prudnicki	54	12	
opolskie	strzelecki	91	13	
RAZEM		2 280	155	
podkarpackie	bieszczadzki	1 494	14	277
podkarpackie	brzozowski	217	14	
podkarpackie	dębicki	68	13	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
podkarpackie	jarosławski	488	14	
podkarpackie	jasielski	1 400	14	
podkarpackie	kolbuszowski	48	12	
podkarpackie	krośnieński	1 007	14	
podkarpackie	leski	2 124	14	
podkarpackie	leżajski	74	13	
podkarpackie	lubaczowski	1 791	14	
podkarpackie	łańcucki	132	13	
podkarpackie	mielecki	161	14	
podkarpackie	niżański	85	13	
podkarpackie	przemyski	1 512	14	
podkarpackie	Przemyśl	29	11	
podkarpackie	przeworski	311	14	
podkarpackie	ropczycko-sędziszowski	31	12	
podkarpackie	rzeszowski	614	14	
podkarpackie	sanocki	2 921	14	
podkarpackie	stalowowolski	5	5	
podkarpackie	strzyżowski	486	14	
podkarpackie	tarnobrzeski	3	3	
RAZEM		15 001	277	
podlaskie	augustowski	705	14	198
podlaskie	białostocki	1 565	14	
podlaskie	Białystok	9	9	
podlaskie	bielski	3 012	14	
podlaskie	grajewski	483	14	
podlaskie	hajnowski	2 296	14	
podlaskie	kolneński	83	13	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
podlaskie	łomżyński	132	13	
podlaskie	moniecki	653	14	
podlaskie	sejneński	240	14	
podlaskie	siemiatycki	1 037	14	
podlaskie	sokólski	6 202	14	
podlaskie	suwalski	437	14	
podlaskie	wysokomazowiecki	461	14	
podlaskie	zambrowski	13	9	
RAZEM		17 328	198	
pomorskie	bytowski	2 804	14	225
pomorskie	chojnicki	505	14	
pomorskie	człuchowski	130	13	
pomorskie	Gdańsk	36	12	
pomorskie	gdański	544	14	
pomorskie	Gdynia	94	13	
pomorskie	kartuski	1 010	14	
pomorskie	kościerski	1 102	14	
pomorskie	kwidzyński	305	14	
pomorskie	łęborski	1 078	14	
pomorskie	malborski	25	11	
pomorskie	pucki	56	12	
pomorskie	słupski	2 006	14	
pomorskie	starogardzki	363	14	
pomorskie	sztumski	20	10	
pomorskie	tczewski	1 828	14	
pomorskie	wejherowski	1 013	14	
RAZEM		12 919	225	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
śląskie	będziński	71	13	318
śląskie	bielski	1 160	14	
śląskie	Bielsko-Biała	41	12	
śląskie	Chorzów	38	12	
śląskie	cieszyński	2 285	14	
śląskie	Częstochowa	20	10	
śląskie	częstochowski	945	14	
śląskie	gliwicki	101	13	
śląskie	Jastrzębie-Zdrój	27	11	
śląskie	Katowice	44	12	
śląskie	kłobucki	503	14	
śląskie	lubliniecki	230	14	
śląskie	mikołowski	93	13	
śląskie	myszkowski	384	14	
śląskie	Piekary Śląskie	7	7	
śląskie	pszczyński	1 233	14	
śląskie	raciborski	131	13	
śląskie	Ruda Śląska	4	4	
śląskie	rybnicki	178	14	
śląskie	Rybnik	21	11	
śląskie	tarnogórski	76	13	
śląskie	Tychy	13	9	
śląskie	wodzisławski	90	13	
śląskie	zawierciański	315	14	
śląskie	Żory	58	12	
śląskie	żywiecki	2 046	14	
RAZEM		10 114	318	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
świętokrzyskie	buski	186	14	180
świętokrzyskie	jędrzejowski	272	14	
świętokrzyskie	kazimierski	26	11	
świętokrzyskie	Kielce	5	5	
świętokrzyskie	kielecki	1 374	14	
świętokrzyskie	konecki	418	14	
świętokrzyskie	opatowski	474	14	
świętokrzyskie	ostrowiecki	185	14	
świętokrzyskie	pińczowski	135	13	
świętokrzyskie	sandomierski	77	13	
świętokrzyskie	skarżyski	188	14	
świętokrzyskie	starachowicki	223	14	
świętokrzyskie	staszowski	36	12	
świętokrzyskie	włoszczowski	355	14	
RAZEM		3 954	180	
warmińsko-mazurskie	bartoszycki	487	14	284
warmińsko-mazurskie	braniewski	1 155	14	
warmińsko-mazurskie	działdowski	40	12	
warmińsko-mazurskie	Elbląg	185	14	
warmińsko-mazurskie	elbląski	1 245	14	
warmińsko-mazurskie	etcki	838	14	
warmińsko-mazurskie	giżycki	585	14	
warmińsko-mazurskie	gołdapski	2 064	14	
warmińsko-mazurskie	iławski	480	14	
warmińsko-mazurskie	kętrzyński	146	13	
warmińsko-mazurskie	lidzbarski	196	14	
warmińsko-mazurskie	mragowski	272	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
warmińsko-mazurskie	niedzicki	126	13	
warmińsko-mazurskie	nowomiejski	21	11	
warmińsko-mazurskie	olecki	508	14	
warmińsko-mazurskie	Olsztyn	71	13	
warmińsko-mazurskie	olsztyński	1 615	14	
warmińsko-mazurskie	ostródzki	390	14	
warmińsko-mazurskie	piski	90	13	
warmińsko-mazurskie	szczycieński	75	13	
warmińsko-mazurskie	węgorzewski	461	14	
RAZEM		11 050	284	
wielkopolskie	chodzieski	20	10	446
wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki	917	14	
wielkopolskie	gnieźnieński	835	14	
wielkopolskie	gostyński	550	14	
wielkopolskie	grodziski	71	13	
wielkopolskie	jarociński	59	12	
wielkopolskie	kaliski	533	14	
wielkopolskie	Kalisz	2	2	
wielkopolskie	kępiński	30	11	
wielkopolskie	kolski	56	12	
wielkopolskie	Konin	32	12	
wielkopolskie	koniński	492	14	
wielkopolskie	kościański	1 825	14	
wielkopolskie	krotoszyński	1 207	14	
wielkopolskie	leszczyński	1 442	14	
wielkopolskie	międzychodzki	1 213	14	
wielkopolskie	nowotomyski	2 371	14	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
wielkopolskie	obornicki	217	14	
wielkopolskie	ostrowski	379	14	
wielkopolskie	ostrzeszowski	160	13	
wielkopolskie	piłski	748	14	
wielkopolskie	pleszewski	189	14	
wielkopolskie	Poznań	23	11	
wielkopolskie	poznański	850	14	
wielkopolskie	rawicki	427	14	
wielkopolskie	słupecki	1 824	14	
wielkopolskie	szamotulski	252	14	
wielkopolskie	średzki	346	14	
wielkopolskie	śremski	1 514	14	
wielkopolskie	turecki	632	14	
wielkopolskie	wągrowiecki	279	14	
wielkopolskie	wolsztyński	389	14	
wielkopolskie	wrzesiński	1 094	14	
wielkopolskie	złotowski	239	14	
RAZEM		21 217	446	
zachodniopomorskie	białogardzki	747	14	
zachodniopomorskie	choszczeński	943	14	
zachodniopomorskie	drawski	204	14	
zachodniopomorskie	goleniowski	363	14	
zachodniopomorskie	gryficki	266	14	
zachodniopomorskie	gryfiński	468	14	
zachodniopomorskie	kamieński	106	13	
zachodniopomorskie	kołobrzeski	210	14	
zachodniopomorskie	Koszalin	10	9	

Województwo	Powiat	Liczba zwierząt powyżej 3 miesiąca życia	Wymagana liczba próbek w powiecie	Wymagana liczba próbek w województwie
zachodniopomorskie	koszaliński	703	14	
zachodniopomorskie	łobeski	408	14	
zachodniopomorskie	myśliborski	56	12	
zachodniopomorskie	policki	42	12	
zachodniopomorskie	pyrzycki	315	14	
zachodniopomorskie	sławieński	299	14	
zachodniopomorskie	stargardzki	572	14	
zachodniopomorskie	Szczecin	13	9	
zachodniopomorskie	szczecinecki	992	14	
zachodniopomorskie	świdwiński	596	14	
zachodniopomorskie	Świnoujście	11	9	
zachodniopomorskie	wałeccki	163	14	
RAZEM		7 487	274	
WSZYSTKIE WOJEWÓDZTWA		229 469	4 493	4493

Powiatowy lekarz weterynarii na początku roku 2012 uzyskuje dane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) odnośnie do pogłowia bydła oraz owiec na podlegającym mu terenie. Jeśli na początku 2012 roku pogłowie bydła lub owiec zmniejszy się w stosunku do pogłowia wykazanego w tabeli nr 3 oraz 4, co uniemożliwi pobranie założonej liczby próbek, powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki zgodnie z tabelą nr 5 na podstawie posiadanych danych dotyczących liczby zwierząt uzyskanych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Tabela 5. Liczba próbek do pobrania w każdym z dwóch próbkobrań w stadach bydła/owiec

Liczba bydła/owiec w powiecie	Liczba próbek do pobrania od zwierząt w powiecie
poniżej 9	badanie wszystkich zwierząt
9-14	9
15-20	10
21-30	11
31-59	12
60-160	13
powyżej 160	14

4. Środki przewidziane programem

4.1. Czas trwania programu

Program będzie realizowany w 2012 r.

4.2. Organizacja, kontrola i rola podmiotów uczestniczących we wdrażaniu programu

Za realizację programu są odpowiedzialne organy Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Próbki do badań laboratoryjnych będą pobierane przez urzędowych lekarzy weterynarii w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 oraz z 2011 r. Nr 54, poz. 278).

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.) realizację programu nadzoruje organ szczebla centralnego – Główny Lekarz Weterynarii.

Informacje na temat realizacji programu będą przesyłane przez powiatowych lekarzy weterynarii wojewódzkim lekarzom weterynarii, a następnie, w formie raportów zbiorczych, będą przekazywane przez wojewódzkich lekarzy weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Próbki do badań laboratoryjnych (serologicznych i wirusologicznych), prowadzonych w ramach programu, będą przesyłane do laboratoriów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

4.3. Wyznaczenie i opis regionów geograficznych i administracyjnych, na obszarze których jest wdrażany program

Program jest realizowany na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na obszarze tym funkcjonuje 16 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla wojewódzkiego (wojewódzcy lekarze weterynarii) oraz 305 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego (powiatowi lekarze weterynarii).

5. Akty prawne w zakresie objętym programem

5.1. Akty prawne dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt

Stada i gospodarstwa znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, są ewidencjonowane w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych w ramach Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ)

prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z przepisami:

- 1) ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281 oraz z 2009 r. Nr 116, poz. 976);
- 4) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych zamieszczanych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych (Dz. U. Nr 152, poz. 1605);
- 5) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz (Dz. U. Nr 151, poz. 1268, z późn. zm.).

W przypadku wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt istniejący system może zostać użyty do monitorowania przemieszczenia zwierząt.

5.2. Akty prawne dotyczące obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych zwierząt

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lutego 2006 r. w sprawie wykazu chorób zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o tych chorobach (Dz. U. Nr 24, poz. 182 oraz z 2009 r. Nr 23, poz. 139).

5.3. Akty prawne dotyczące kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka

- 1) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1266/2007 z dnia 26 października 2007 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących dyrektywy Rady 2000/75/WE w odniesieniu do kontroli, monitorowania, nadzoru i ograniczeń przemieszczeń niektórych zwierząt należących do gatunków podatnych na zarażenie chorobą niebieskiego języka;
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie zwalczania choroby niebieskiego języka (Dz. U. Nr 125, poz. 1315);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z późn. zm.)

6. Koszty związane z realizacją programu

6.1. Koszty ogólne

Koszty ogólne związane z programem obejmują koszty związane z wykonywaniem badań laboratoryjnych:

- 1) serologicznych;
- 2) wirusologicznych.

Koszty badań obejmują:

- 1) dojazd lekarzy weterynarii do gospodarstw, w których znajdują się zwierzęta, w celu pobrania próbek do badań laboratoryjnych;
- 2) koszty:
 - a) zakupu igłostrzykawek,
 - b) pobrania krwi do badań,
 - c) wysyłki pobranych próbek do laboratorium,
 - d) badań wykonanych techniką ELISA i RT-PCR.

W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania serologicznego lekarz weterynarii pobiera próbki od zwierząt, u których stwierdzono obecność przeciwciał przeciwko wirusowi choroby niebieskiego języka i przesyła je do badań wirusologicznych (test PCR) w celu wykrycia materiału genetycznego wirusa.

Mając na uwadze wyniki badań wykonane w 2010 roku, dla określenia szacunkowych kosztów przewiduje się, że liczba próbek pobranych do badań wirusologicznych wyniesie 400.

Dodatkowo, w związku z wyszczególnieniem zawartym w ust. 2 załącznika do decyzji Komisji 2010/712/UE z dnia 23 listopada 2010 r. *zatwierdzającej roczne i wieloletnie programy oraz wkład finansowy Unii w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2011 rok i na lata następne* (Dz. Urz. UE L 309 z 25.11.2010, str.18), w tabeli zawierającej zestawienie szacunkowych kosztów kwalifikowanych programu, uwzględniono dodatkowo tzw. koszty ogólne wynoszące 7% sumy kosztów badań serologicznych i wirusologicznych w kierunku choroby niebieskiego języka.

Na potrzeby oszacowania kosztów realizacji programu przyjęto, że podczas każdego z dwóch próbkowań próbki zostaną pobrane z dwóch stad w każdym powiecie.

Przyjęto, że średnia długość drogi dojazdu do gospodarstwa i powrotu z gospodarstwa wynosi 20 km.

Koszt wysłania kurierem próbek z jednego powiatu do laboratorium oszacowano na 39 zł.

Wszystkie wyżej wymienione wydatki ponosi Inspekcja Weterynaryjna. W ramach realizacji programu nie przewiduje się kosztów ponoszonych przez posiadaczy zwierząt.

6.2 Szczegółowa szacunkowa analiza kosztów programu ¹⁾

Koszty	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Koszt całkowity w zł	Koszt całkowity w euro	Wniosek o współfinansowanie (tak/nie)
1. Koszty związane z badaniami laboratoryjnymi (serologicznymi)					
1.1. Dojazd lekarzy do gospodarstw	2 stada w powiecie x 305 powiatów x 2 pobrania x 20 km = 24 400 km	0,8358 ²⁾	20 393,52	5587,27	nie
1.2. Zakup igłostrzykawek	19 432	0,69 ³⁾	13 408,08	3 673,45	nie
1.3. Pobranie krwi do badań	19 432	7,60 ⁴⁾	147 683,20	40 461,15	nie
1.4. Wysyłka próbek do laboratorium	305 powiatów x 2 pobrania = 610	39,00 ⁵⁾	23 790,00	6 517,81	nie
1.5. Badanie laboratoryjne (serologiczne ELISA)	19 432	5,32 ⁶⁾	103 378,24	28 322,81	tak
1.6. Badania laboratoryjne (serologiczne ELISA) + 7% kosztów ogólnych ⁷⁾			110 614,72	30 305,40	tak
2. Koszty związane z badaniami laboratoryjnymi (wirusologicznymi)					
2.1. Dojazd lekarzy do gospodarstw	400 próbek x 20 km = 8 000 km	0,8358 ²⁾	6 686,40	1 831,89	nie
2.2. Zakup igłostrzykawek	400	0,69 ³⁾	276,00	75,62	nie
2.3. Pobranie krwi do badań	400	7,60 ⁴⁾	3 040,00	832,88	nie
2.4. Wysyłka próbek do laboratorium	400	39,00 ⁵⁾	15 600,00	4 273,97	nie
2.5. Badanie laboratoryjne (wirusologiczne RT-PCR)	400	133,22 ⁸⁾	53 288,00	14 599,45	tak
2.6. Badania laboratoryjne (wirusologiczne RT-PCR) + 7% kosztów ogólnych ⁷⁾	400	-	57 018,16	15 621,41	tak
KOSZTY ŁĄCZNIE⁽⁷⁾			398 510,08	109 180,85	
Koszty kwalifikowane:			167 632,88	45 926,81	

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2012 r.

- 1) Szacunkowe koszty programu wyrażone w euro przeliczone zostały ze złotych według opublikowanych przez Ministerstwo Finansów Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw, wynoszące 3,65 zł.
- 2) Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271, z późn. zm.).
- 3) Cena jednostkowa zakupu igłostrzykawek została obliczona na podstawie danych do programów z lat ubiegłych. Przedmiotowa cena wahała się od 0,50 do 1,30.
- 4) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie wysokości wynagrodzeń określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837, z późn. zm.).
- 5) Szacunkowy koszt jednostkowy obliczony na podstawie średniej arytmetycznej cen dla przesyłek standardowych, krajowych kilku firm kurierskich.
- 6) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie kosztów badań ELISA poniesionych na przedmiotowe badania w ramach programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w 2010 r.
- 7) Kwotę całkowitą kosztów badań powiększono o tzw. koszty ogólne wynoszące 7% sumy kosztów badań, wymienionych w pkt 1.5. i 2.5. tabeli
- 8) Średnia arytmetyczna obliczona na podstawie kosztów badań RT- PCR poniesionych na przedmiotowe badania w ramach programu wykrywania występowania zakażeń wirusem choroby niebieskiego języka w 2010 r.